

Interza

Afvalsteward & Handhaving

Sofie.cloots@interza.be

Emilie.VandeLooverbosch@incovo.be

Afvalsteward

- Meeste inwoners: passieve communicatie volstaat
Minderheid: rechtstreekse benadering is nodig
- Op terrein :
  - Actief vs passief , direct vs indirect
  - Persoonlijk, vertrouwensband
  - Grotere afdwingbaarheid
- Sorteren, afval aanbieden, zwerfvuil, preventie, ...
- Probleemwijk, doelgroepen, verenigingen/scholen ...

Afvalsteward & handhaving

Vier doelstellingen van handhaving

1. Preventief en ontradend: om te vermijden dat regels met de voeten getreden worden.
2. Bepaalde overtredingen een halt toe roepen en de oorspronkelijke toestand herstellen.
3. De schade vergoeden.
4. De overtreder straffen.

Afvalsteward = 1 & 2

Afvalsteward & handhaving

Vier methoden voor handhaving

1. Sociale controle
2. GAS ambtenaar
3. Andere vormen van handhaving
Bv alternatieve straffen bij minderjarigen
4. Inzet van camera's voor vaststellingen

Afvalsteward = 1

Handhaving

Sociale controle door afvalsteward

- wij gaan hier samen aan werken
- Ik heb u gezien, Ik hou u in het oog
- Ik kom terug om te zien of dit probleem is opgelost
- Onze laders hebben gemeld dat ...

Sociale controle door omgeving buren, partners...

- De buren houden het mee in het oog
- Een omwonende heeft gemeld dat...
- Ik heb de wijkagent/gemeenschapswacht gevraagd...

Resultaat

Gedragsverandering van de inwoner

Gedragsverandering van de omgeving

VB Over een gewone inwoner ...

1. Opmerkzaamheid stijgt
2. Tolerantie verandert
3. Norm verandert
4. Gedrag verandert:
  - Zelf beter doen
  - Bewoners aanspreken, zelf opruimen...
  - DOMINO-effect van gedragsverandering

Handhaving Sociale controle

Welke 'motivatie' achter de gedragsverandering ?

Handhaving door sociale controle

1 foute gedrag nalaten → voor afvalsteward
(handhaver)

- zeker tijdelijk success

- voor een gedeelte permanent success

2 foute gedrag nalaten → voor zichzelf

- enige manier voor blijvend succes

Concreet

1. Binnies
2. Engagement 'tegen zwerfvuil'
3. Afwezigheid sociale controle
4. Incovo

Binnies

Misbruik straatvuilnisbakjes

- Aanvang project zelf:
  - grootste impact op misbruik
- Concrete en gerichte brieven per knelpunt:
“dése vuilbak wordt misbruikt”
- Handhavingsfase: gering tot geen effect

Actie TEGEN ZWERFVUIL

Sociale controle door uitspreken van eigen engagement

www.tegenzwerfvuil.be

- “Ik ben tegen” +
“Ik gooi geen zwerfvuil”
- Adres markeren op kaart

Omgekeerd voorbeeld - Afwezigheid van sociale controle

“te laat” - limiet van de afvalsteward
afvalsteward aanwezig vaak als de problemen zich al
een tijdje voordoen

- Alle achterpoortjes al gevonden
- Gewoontegedrag heeft zich gevormd
- Alle relaties met burens verzeekt

Incovo Afvalsteward

1. Zwerfvuil aanpakken via pmd-verhaal
  - Inwoners bijstaan vóór de ophaling PMD
    - Positieve insteek
    - Hoge mate van sociale controle
  - In tweede fase: aanspreken over zwerfvuil
    - Ieder zelf stoep net te houden
    - Info zwerfvuilvrijwilligers
    - Meldpunt Incovo

Incovo Afvalsteward

2. Zwerfvuil bij hoogbouw

Anonimiteit groot, betrokkenheid laag

- Genummerde stickers
- Steun en informatie aan elke inwoner
  - hulp sorteren / sluikestortmeldpunt / vrijwilligers
- Flyers: oproep poster ophangen waarin zwerfvuil-vrijwilliger de buurt om medewerking vraagt
  - perceptie inwoners verandert
  - Actie? Pas na persoonlijk contact